

Gemeentelijk erfgoedregister, 4 juni 2024

	Plaatselijke aanduiding	Kadastrale aanduiding	Datum aanwijzing	Beschrijving en waardering van het monument	Foto
1.	Deurningerstraat 27	ODZ00B29	17 mei 1984	<p>Eenvoudig stijlvol huis in oorspronkelijke staat uit begin van de 19^e eeuw met hoofddriedeling. Vensters met hanenkammen erboven. De ingang met dubbele deuren waarin een gietijzeren raster. In het bovenlicht een levensboom. Voorheen bewoond door mej. Baurichter, daarna advocatenkantoor van mr. E.P.M.W. Domsdorf. Daarna weer woonhuis. Thans croissanterie.</p> <p><i>“De gemeentelijke monumentencommissie is op grond van de plaats in de oorspronkelijke straatwand, de gevelbeëindiging, de hoogte en de gevelindeling, alsmede op grond van de overige genoemde kwaliteiten van oordeel, dat dit pand als zijnde beeldbepalend moet worden opgenomen de lijst van te beschermen panden¹.”</i></p>	

¹ Bedoeld is: 'lijst van beschermde panden' c.q. 'moet worden aangewezen als beschermd monument'.

2.	Deurningerstraat 32	ODZ00B726	17 mei 1984	<p>Eenvoudig stijlvol huis, twee lagen met kap en plat, uit beging 19^e eeuw. Gevel met vijfdeling kozijnen voorzien van hakenkammen. De ingang met stoep en levensboom in het bovenlicht.</p> <p>Ooit bewoond door de fam. Hummels, destijds betrokken bij het Schuttersoproer in 1830. Later, in de eerste helft van deze eeuw woonde er de fam. Janssen, wethouder van Oldenzaal. Daarna is het nog bewoond door tandarts Scholten en tandarts Dijkhuis. Daarna makelaardij. Thans Italiaans restaurant.</p> <p><i>“De gemeentelijke monumentencommissie is op grond van de plaats in de oorspronkelijke straatwand, de gevelbeëindiging, de hoogte en de gevelindeling, alsmede op grond van de overige genoemde kwaliteiten van oordeel, dat dit pand als zijnde beeldbepalend moet worden opgenomen in de lijst van te beschermen panden.”</i></p>	
3.	Enschedesestraat 2, 2a t/m 2n, 2p t/m 2z	ODZ00E1459, ODZ00E1460, ODZ00E1461	4 juni 2024 (besluit verzonden op 6 juni 2024)	<p>Voormalige textiel fabriek 'H.P. Gelderman & Zonen', nu bekend als bedrijfsverzamelgebouw 'Gelderman Fabriek'.</p> <p>Beschrijving <i>Exterieur</i></p> <p>De voormalige textiel fabriek bestaat uit verschillende bouwdelen, tot stand gekomen in opeenvolgende bouwfasen. Het is een functioneel en robuust vormgegeven</p>	

gebouwcomplex met archetypische stijl-kenmerken zoals een zaagtanddak. Het tweelaagse, platgedekte voorgebouw (1919-1922; architect Hendrik Reijgers) is gericht op de spoorbaan. Bovenop het dak torent een opbouw uit van de gehandhaafde goederenlift. Het pand heeft een betonconstructie en een bakstenen gevelbekleding. Het gebouw van drie traveeën breed was vroeger mogelijk de timmerwinkel, en vormt een restant van het negen traveeën brede gebouw van vóór de sloop in 1967. De middelste travee heeft een dubbele houten deur met bovenlichten, de eerste steen, en een grote luifel. De rechter travee heeft een dubbele houten deur met zesruits bovenlicht. De gevels worden verder bepaald door grote meerruits vensters met betonnen lateien (kozijnen zijn vernieuwd). De gevel is verbijzonderd met een betonnen dakrand, gemetselde lisenen en opzetsukken op twee dakhoeken.

Tegen de achtergevel bevindt zich de eenlaagse fabriekshal (1861-1863/naoorlogs) die zich als langgerekt volume uitstrekt langs de Spoorstraat. De fabriekshal bestond oorspronkelijk uit drie delen. Vooraan de smalle 'drijfgang', gedekt met een halve mansardekap, na ineenstorting inmiddels grotendeels gesloopt. In het midden bevindt zich de grote hal van de weverij. De kenmerkende constructie van gietijzeren kolommen en liggers (waarop aangebracht 'STORK

				<p>MEYLING EN CO BORNE') met een zaagtanddak, een zogenoemd sheddak, is gehandhaafd. De dakbedekking van hout en pannen is verloren gegaan, en bij de transformatie vervangen voor een moderne afwerking. Uitgestrekte eenlaagse fabrieksbouw met een sheddak, dat ervoor zorgde dat egaal noorderlicht binnenkwam, was midden negentiende eeuw een noviteit, waarmee de textielindustrie vooropliep. Dwars op de hal bevindt zich een derde gebouwdeel, een eenlaagse hal met kenmerkend half rond gebogen dak. De oorspronkelijke functie en bouwjaar zijn onbekend. De dakconstructie met ijzeren trekstangen is mogelijk negentiende-eeuws. Het had een houten betimmering met in het midden een lichtdak. Het houtwerk is in de naoorlogse periode, toen in de ruimte japonstofgetouwen stonden, vervangen door een modern betonnen cassetteplafond. Het lichtdak is dichtgezet met (hergebruikt) hout. Tegen de achtergevel is in de jaren vijftig een eenlaagse, platgedekte aanbouw gezet. Het kleine vierkante volume heeft bakstenen gevels met siermetselwerk boven de (vernieuwde) entree. De linker zijgevel langs de Spoorstraat is meermaals vernieuwd. Aan de westzijde staat het grotendeels uit drie bouwlagen tellende zijgebouw (1861-1863/1940) met rechthoekige plattegrond en een plat dak. Het noordelijke, iets lagere gebouwdeel dateert nog uit de negentiende eeuw. Authentieke elementen zijn het rondboog-</p>	
--	--	--	--	--	--

				<p>venster, en segmentboog en hanekam van dichtgemetselde vensters, de natuurstenen cordonlijst en de decoratieve dakrand met een gemetselde tandlijst. Het zuidelijke gebouwdeel is in 1940 grondig vernieuwd (architect C.C. Janse uit Oldenzaal). Uit dat jaar dateren de (deels in het zicht gelaten) betonconstructie en de baksteen gevels met decoratieve, voor die tijd traditionele uitmetselingen tegen de dakrand. De gevels worden geleed door rechtgesloten vensters met stalen zestienruits roedeverdeling (oorspronkelijke rondboogvensters), en voorzien van betonnen bovendorpels. Bovenop het dak torent een opbouw uit van het trappenhuis. Aan de oostzijde (binnenzijde) kraagt de bovenste bouwlaag uit. Delen van het industriespoor zijn als relict verplaatst naar de entree aan de voorzijde van het voorgebouw (noordkant van het gebouw) en naar de oostkant van het gebouw (zijde Enschedesestraat). Deze zijn als herinneringen op het terrein aanwezig.</p> <p><i>Interieur</i></p> <p>Na een lange periode van leegstand en verval is het voormalige fabrieksgebouw vanaf 2010 gerenoveerd en verbouwd tot kantoorverzamelgebouw dat inmiddels bekend staat als 'de Gelderman Fabriek'. Tijdens de herbestemming is bewust gekozen voor een restauratieve aanpak waarbij de karakteristieke industriële elementen zo veel mogelijk zijn behouden en</p>	
--	--	--	--	---	--

			<p>in belangrijke mate de sfeer van het gebouw bepalen. Voorbeelden zijn de goederenlift die functioneert als garderobe, oud metselwerk van de binnenwanden dat onafgewerkt is gebleven, en bewaard gebleven roerende goederen zoals een prikklok en directiestoelen.</p> <p>Waardering <i>De Gelderman Fabriek, gelegen aan de Enschedesestraat 2, 2a t/m 2n, 2p t/m 2z is van algemeen belang vanwege de architectuurhistorische, cultuurhistorische en stedenbouwkundige waarden, gaafheid en zeldzaamheid:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Het gebouwcomplex is van stedenbouwkundig belang vanwege de prominente ligging aan de Spoorstraat-Enschedesestraat en spoorlijn, en is beeldbepalend ten aanzien van zijn omgeving door zijn ouderdom, volumewerking en architectonische verschijningsvorm.</i> • <i>De vroegere fabriek bevat ensemblewaarde als onderdeel van een cluster van gebouwen die gelieerd waren aan H.P. Gelderman & Zonen; naast de fabrieksbebouwing is dit het voormalige directiekantoor en villa Rozenhof. Van belang is de historische en visuele verbondenheid.</i> • <i>De vroegere stoomweverij H.P. Gelderman & Zonen is van groot cultuurhistorisch belang als oudste en enige nog bewaard gebleven gebouw van het eens immense Geldermancomplex ten zuiden van het spoor.</i> 	
--	--	--	---	--

				<ul style="list-style-type: none"> • <i>De textielfabriek behoort tot de nalatenschap van Oldenzaals belangrijkste textielfabrikantenfamilie Gelderman, die veel heeft betekend voor het economische en sociale verleden van Oldenzaal, alsook voor de ruimtelijke ontwikkeling van de stad.</i> • <i>Het gebouwcomplex is een representant van de in de negentiende eeuw gemechaniseerde textielindustrie en herinnert aan het rijke textielverleden van Twente en Oldenzaal.</i> • <i>De voormalige textielfabriek is van architectuurhistorische betekenis vanwege de kenmerkende opzet van de volumes, waarmee de oorspronkelijke functie van textielfabriek goed afleesbaar is.</i> • <i>Van architectuurhistorische waarde zijn de in de bouwperiode innovatieve gebouwconstructies, namelijk de gietijzeren kolommen en liggers met sheddak, en het half rond gebogen dak van ijzer en hout met naorlogs betonnen cassetteplafond.</i> • <i>Van enige architectuurhistorische waarde is de afwerking zoals roedevensters en siermetselwerk, die kenmerkend is voor de verschillende bouwfases (1861-1863; 1919-1922; 1940; naorlogs).</i> • <i>De gebouwconstructies zijn van bouwhistorisch belang.</i> • <i>Het complex is in hoofdvorm, materiaalgebruik en detaillering duidelijk herkenbaar als vroegere textielfabriek. Wel heeft de fabrieksbebouwing aan gaafheid ingeboet vanwege de latere modernisering, uitbreidingen en gedeeltelijke afbraak.</i> 	
--	--	--	--	---	--

				<ul style="list-style-type: none"> • <i>Het betreft een als voormalige stoomweverij zeldzaam voorbeeld van fabrieksbebouwing uit het textielverleden van Oldenzaal. Daarbij is het de laatst overgebleven fabrieksbebouwing van het vroegere Geldermancomplex. Zowel in Oldenzaal als elders in Twente zijn dergelijke gebouwtypen een zeldzaamheid geworden</i> 	
4.	Ganzenmarkt 9	ODZ00B363	17 mei 1984	<p>Nederlands Hervormde Kerk in de religieuze stijl uit de jaren 30, ontwikkeld uit de uitgangspunten van de Amsterdamse school. Architect, ir. A.J.A. Winters te Hengelo.</p> <p>Rijke detaillering van de gevels met rechthoekige strakke vormen van kleine schaal.</p> <p>Groot en stijl dakvlak, gedekt met romaanse pan.</p> <p>Glas in lood motieven geometrisch in plastische verhoudingen. Fraai voorbeeld van Protestants Christelijke kerkenbouw uit de dertiger jaren.</p> <p>Oorspronkelijk stond hier een neoclassicistisch gebouw uit 1809, met een Bentheimer zandstenen pilastergevel en bekroond door een torentje. Een zogenaamde Waterstaatskerk, maar een zeer charmant gebouwtje dat in 1933 moest verdwijnen omdat het te klein werd voor de gemeente. Ofschoon toen door Monumentenzorg een verbouwingsplan werd ontworpen, waarbij de karakteristieke voorgevel bewaard zou blijven, besloot het toenmalige kerkbestuur tot afbraak en</p>	

				<p>werd in 1934 het huidige kerkgebouw gebouwd.</p> <p><i>“De gemeentelijke monumentencommissie is, ondanks de afwijking van de oorspronkelijke structuur, van oordeel, dat op grond van de overige kwaliteiten, de kerk in de lijst van te beschermen panden moet worden opgenomen.”</i></p>	
5.	Groote Markt	ODZ00B548	<p>17 mei 1984; 4 juni 1992 omvang van het gebied nader bepaald; 22 september 2015 redengevende omschrijving en grens gewijzigd (bekendgemaakt 5 april 2016)</p>	<p>Besloten plein, begrensd door panden in de oorspronkelijke gevellijn. Het van oudsher centrale punt van uiteenlopende activiteiten in Oldenzaals binnenstad. Na de herinrichting van 1980 wordt de oorspronkelijke vorm, behoudens de verstoring door de voor de westelijke gevelwand geplaatste luifels, weer ervaren.</p> <p>Op dit plein werden van oudsher de markten gehouden. Op 11 juli 1049 verleende keizer Hendrik III aan bisschop Bernoldus van Utrecht en zijn nazaten, verlof en macht om in de plaats Oldenzaal eenmaal in de week, op donderdag een markt te houden. En op 21 oktober het Wijfeest van de kerk, een jaarmarkt, met dien verstande, dat die jaarmarkt twee dagen voor het Wijfeest zou beginnen en tot twee dagen erna zou duren.</p> <p>Aan de markt lag het boterhuisje, weegschaal voor de boter, waarschijnlijk op de plaats van de voormalige slagerij Dinkeldein.</p> <p>De bekende grote steen, de Marktsteen, die een functie had bij het handeldrijven, lag op de markt tegenover de voormalige</p>	

apotheek Bloemen, thans reisbureau.
Behalve de varkens werden paarden,
ganzen en ander vee elders verhandeld.
Later stond er op de Groote Markt een
muziektent voor openluchtconcerten.

“De gemeentelijke monumentencommissie is van mening, dat de Groote Markt met zijn vermelde kwaliteiten als open ruimte, door opname in de gemeentelijke monumentenlijst moet worden beschermd.”

Wijziging 22 september 2015 zoals bekendgemaakt 5 april 2016:

Groote Markt Oldenzaal

Adres: Groote Markt
Postcode + plaats: Oldenzaal
Kad. gemeente: Oldenzaal
Sectie + nr(s):
Naam object: Groote Markt
Oorspronkelijke functie: markt
Datering:
Architect: nvt
Gevels: nvt
Dakvorm + bedekking: nvt
Kozijnen: nvt

Inleiding

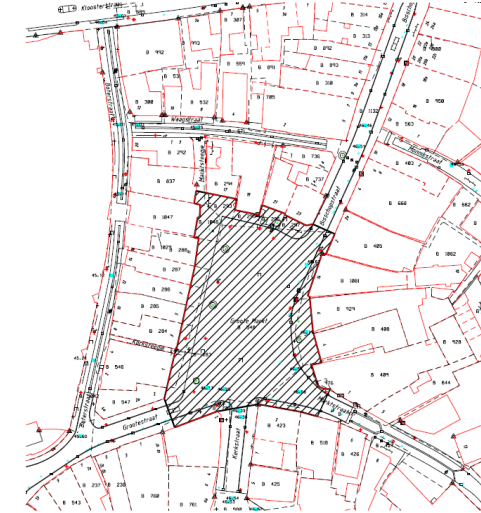
De Groote markt in Oldenzaal is een centraal gelegen plein waar van oudsher de markten gehouden werden. Op 11 juli 1049 verleende Keizer Hendrik III aan Bisschop Bernoldus van Utrecht het recht om eenmaal in de week in Oldenzaal een markt te houden. Deze werd op donderdag gehouden. Daarnaast mocht op 21

oktober, het wijfeest van de kerk, een jaarmarkt gehouden worden. Ooit heeft op de markt ook een boterhuisje gestaan met een weegschaal voor boter. Wat er nog wel staat is de marktsteen, die een functie had bij het handeldrijven. Op de markt werden behalve boter, ook varkens, paarden, ganzen en ander vee verhandeld. Ook heeft er een muziektent gestaan voor het houden van openluchtconcerten. In 1980 is het plein heringericht en sindsdien is in de panden rondom het plein voornamelijk horeca gevestigd. De pleinwanden worden gevormd door allerlei verschillende panden, die in de oorspronkelijke rooilijn van de middeleeuwse straten staan. De rechthoekige vorm van het plein is eigenlijk altijd gelijk gebleven, zoals ook te zien is op de kaart van 1626 (nr 5 de merckt). Van de panden die aan de markt grenzen is een aantal beschermd als rijksmonument en een aantal als gemeentelijk monument. Sommige panden hebben geen bescherming. Latere wijzigingen hebben voornamelijk betrekking op de glazen overkapping aan de westzijde van het plein.

Beschrijving

De Grote Markt is een plein dat aan vier zijden begrensd wordt door een pleinwanden. Alle panden staan in de historische rooilijn, wat het plein een rechthoekige vorm geeft. Een aantal historische straten komt uit het plein; aan de zuidzijde is dat de Grootestraat, aan de noordoostzijde de Bisschopsstraat en aan de oostzijde de Marktstraat. Aan de noordwestzijde van het plein loopt een steeg naar de

gebied aangewezen als gemeentelijk monument

GEMEENTE OLDENZAAL

Grote Markt	getekend	datum	
	J. T.	19-3-15	
aanwijzing gemeentelijk monument	gewefz.		kadastrale sectie
	gewefz.		
afdeling Beleid en Ontwikkeling	schaal	1 : 1000	tek. nr.

			<p>achtergelegen Waagstraat en aan de westzijde van het plein loopt een steeg (nu de Kockstraat) naar de achtergelegen Boterstraat.</p> <p>De pleinwanden worden nu gevormd door panden van maximaal twee bouwlagen en een kap. In verhouding tot de grootte van het plein en gezien de historische situatie zal de bebouwing nooit veel hoger geweest zijn dan dit. De diversiteit van de panden is groot en geeft een gedifferentieerd beeld; er is gebouwd in verschillende bouwperiodes en derhalve ook in diverse architectuurstijlen. Van de panden die aan de markt grenzen is een aantal beschermd als rijksmonument (Groote Markt 19 en 21) en een aantal als gemeentelijk monument (Groote Markt 1,4,17 en 23). Overige panden hebben geen individuele bescherming maar de hoogte en rooilijn van deze panden is wel belangrijk voor de historische pleinwand.</p> <p>Nagenoeg alle panden zijn in gebruik als horecapand en hebben een terras aan de voorzijde, al dan niet met luifel, markies of overkapping. Het plein zelf is onbebouwd, maar de voorgevelrooilijn is op twee plaatsen verstoord door een serreachtige aanbouw. In de zuidoost hoek staat een object op het plein; de marktsteen. Het plein is bestraat met rode klinkers, ook staan er enkele solitaire bomen.</p> <p>Waardering</p> <p>De Groote Markt is van algemeen belang vanwege de architectuurhistorische, stedenbouwkundige en cultuurhistorische waarden:</p> <p>☐ ☐ De Groote Markt is cultuurhistorisch</p>	
--	--	--	--	--

				<p>van zeer groot belang vanwege de eeuwenoude functie als marktplein voor de stad Oldenzaal. Het is altijd het centrale punt van activiteiten voor de stad geweest.</p> <p>□□De Grote markt is van stedenbouwkundige waarde als onbebouwd plein binnen het stedelijk weefsel van Oldenzaal, waarvan het middeleeuwse stratenpatroon nagenoeg intact is gebleven.</p> <p>□□De panden langs het plein vertegenwoordigen als ensemble architectuurhistorische waarde door hun verscheidenheid in architectonische stijlen en bouwperiodes.</p> <p>□□De vorm en structuur van de markt is gaaf te noemen omdat de rooilijnen van de panden rondom het plein hun middeleeuwse loop hebben behouden (met uitzondering van de aanbouw bij Markt 19 en Marktstraat 1), dit is op alle kaarten terug te zien.</p>	
6.	Groote Markt 1	ODZ00B546	17 mei 1984	<p>Fors pand van tweelagen met kap. Gevel met hoofddriedeling, rijk gedetailleerd. Ingangspartij geaccentueerd door balkon en dakopbouw. Beide zijn versierd met siersmeed- en gietwerk.</p> <p>In 1977 in nogal harde accentuering geschilderd en in 2005 weer verwijderd. Herenhuis van de familie Kock op de plaats van een huis, dat in het begin van deze eeuw werd afgebroken en op dezelfde plaats weer herbouwd. Na gebruik als NMB-bank thans horecabedrijf.</p> <p><i>“De gemeentelijke monumentencommissie”</i></p>	

				<p><i>sie is op grond van de plaats in de oorspronkelijke straatwand, de gevelbeëindiging, de hoogte en de gevelindeling, alsmede op grond van de overige genoemde kwaliteiten van oordeel, dat dit pand als zijnde beeldbepalend moet worden opgenomen in de lijst van te beschermen panden.”</i></p>	
7.	Groote Markt 4	ODZ00B408	17 mei 1984	<p>Pand van tweelagen met kap. Voorgevel uitgevoerd in metselwerk; op de begane grond gedeeltelijk in geglazuurde steen. De ontmoeting van de voorgevel met de zijgevels is uitgevoerd in zandsteenblokken.</p> <p>De architectuur van de begane grond heeft verwantschap met de Jugendstil, de beide glaspuien zijn van een opvallende vorm.</p> <p>Tot 1919 was op dit perceel gevestigd de kuiper Leendert ten Bokum. In 1920 is in opdracht van W. ten Bokum het door architect K.L. Croonen ontworpen huidige pand gebouwd.</p> <p>Achtereenvolgens zijn in het pand gevestigd geweest de slagerijen van Lamers, Siemerink en Dingeldein. Na een ingrijpende interne verbouwing in 1983 is het pand in gebruik als horecabedrijf en muziekschool. Tegenwoordig horecabedrijf.</p> <p><i>“De gemeentelijke monumentencommissie is op grond van de plaats in de oorspronkelijke straatwand, de gevelbeëindiging, de hoogte en de gevelindeling, als-</i></p>	

				<p><i>mede op grond van de overige genoemde kwaliteiten van oordeel, dat dit pand als zijnde beeldbepalend moet worden opgenomen in de lijst van te beschermen panden.</i></p>	
8.	Groote Markt 17	ODZ00B294	17 mei 1984	<p>Pand van tweelagen met een plat dak, gebouw eind vorige eeuw (19^e). In zijn oorspronkelijke vorm was het pand opgetrokken in metselwerk met hoeken van zandsteenblokken en voorzien van een kap. In de periode tussen 1914 en 1917 is de begane grond aan de marktzijde gedeeltelijk voorzien van een winkelpui. Na 1930 is de kap verwijderd en is het metselwerk voorzien van pleisterwerk. Met name deze laatste wijzigingen verstoren de opzet en detaillering van het pand. De gemeentelijke monumentencommissie is van mening dat de oorspronkelijke dakvorm hersteld zou moeten worden.</p> <p><i>“De gemeentelijke monumentencommissie is op grond van de plaats in de oorspronkelijke straatwand, de gevelbeëindiging, de hoogte en de gevelindeling, alsmede op grond van de overige genoemde kwaliteiten van oordeel, dat dit pand als zijnde beeldbepalend moet worden opgenomen in de lijst van te beschermen panden.”</i></p>	

9.	Groote Markt 23	ODZ00B297	17 mei 1984	<p>Pand van twee lagen met kap uit 1919, in destijds genaamde "Zwitserse stijl". Plastisch bouwwerk door kapvorm, balkons en erkers. Fraaie hoekoplossingen door diagonaal ingangsportaal, waarboven een bekroonde erker, voorzien van siersmeedwerk.</p> <p>In de 18^e eeuw stond hier het Steenhuis (Stinhuss) zo genoemd in de tijd dat het bouwen van eens tenen huis nog iets bijzonders was. Het Steenhuis, ook wel wijnhuis of Mannenhuis genoemd, was een stadsherberg of herenlogement. Er werden bruiloften gehouden. De "burgemeesteren" hielden er meermalen besprekingen met voorname gasten van de stad. Zo omstreeks de eeuwwisseling was hierin gevestigd het logement van Van der Gouw. Omstreeks 1920 werd het huis afgebroken. Bakkerij Davina zat erin; later reisbureau Kempers en Welling; vervolgens horecaondernemingen.</p> <p><i>"De gemeentelijke monumentencommissie is op grond van de plaats in de oorspronkelijke straatwand, de gevelbeëindiging, de hoogte en de gevelindeling, alsmede op grond van de overige genoemde kwaliteiten van oordeel, dat dit pand als zijnde beeldbepalend moet worden opgenomen in de lijst van te beschermen panden."</i></p>	
----	-----------------	-----------	-------------	---	---

10.	Grootestraat 13	ODZ00B542	17 mei 1984	<p>Pand van twee lagen met kap uit de 19^e eeuw. Gevel van stucwerk met horizontale banden en een plint. Eenvoudig doch harmonieus van architectuur. Gedeeltelijk in gebruik als winkel. In 1921 is de winkelpui aangepast. Later gehele benedenverdieping als winkel in gebruik.</p> <p><i>“De gemeentelijke monumentencommissie is op grond van de plaats in de oorspronkelijke straatwand, de gevelbeëindiging, de hoogte en de gevelindeling, alsmede op grond van de overige genoemde kwaliteiten van oordeel, dat dit pand als zijnde beeldbepalend moet worden opgenomen in de lijst van te beschermen panden.”</i></p>	
11.	Grootestraat 21	ODZ00B941	17 mei 1984	<p>Pand van twee lagen met een kap. Gevels grotendeels voorzien van pleisterwerk met banden, lijsten en plinten; bogen boven de vensters inde voorgevel. De voorgevel is op de verdieping rijkelijk gedetailleerd onder andere met twee vrijstaande ornamenten, rozetten en fraai gestileerde gootklossen. De bijzondere winkelpui heeft duidelijke jugendstil kenmerken met gedeeltelijk gebogen beglazing en bovenlichten voorzien van glas in lood.</p> <p>Het pand is gebouwd tussen 1893 en 1904 als winkelwoonhuis. Intern is het pand diverse keren verbouwd doch de buitenzijde is nagenoeg ongewijzigd gebleven.</p>	

				<p><i>“De gemeentelijke monumentencommissie is op grond van de plaats in de oorspronkelijke straatwand, de gevelbeëindiging, de hoogte en de gevelindeling, alsmede op grond van de overige genoemde kwaliteiten van oordeel, dat dit pand als zijnde beeldbepalend moet worden opgenomen in de lijst van te beschermen panden.”</i></p>	
12.	Grootestraat 22	ODZ00B157	17 mei 1984	<p>Smal pand uit de dertiger jaren. Verwantschap met de Amsterdamse school. Fijn van schaal door kleine verspringing in de gevel, voorzien van schijnkap met leien. Drie lagen, plat met een gevelbekroning van gres.</p> <p>Huis van de familie Cohen, o.a. Betje Cohen ('juffrouw Betje'), boekhoudster bij de fa. Cohen.</p> <p><i>“De gemeentelijke monumentencommissie is op grond van de plaats in de oorspronkelijke straatwand, de gevelbeëindiging, de hoogte en de gevelindeling, alsmede op grond van de overige genoemde kwaliteiten van oordeel, dat dit pand als zijnde beeldbepalend moet worden opgenomen in de lijst van te beschermen panden.”</i></p>	

13.	Grootestraat 24	ODZ00B641	17 mei 1984	<p>Statige classicistische gevel uit midden 19^e eeuw, voorzien van pleisterwerk, kolonnetten met siersmeedwerk in de kozijnopeningen. Later brede band boven de onderpui is storend.</p> <p>Herenhuis, vroeger bewoond door de familie Cohen. Later werd het gewestelijke arbeidsbureau erin gevestigd. Nu winkel.</p> <p><i>“De gemeentelijke monumentencommissie is op grond van de plaats in de oorspronkelijke straatwand, de gevelbeëindiging, de hoogte en de gevelindeling, alsmede op grond van de overige genoemde kwaliteiten van oordeel, dat dit pand als zijnde beeldbepalend moet worden opgenomen in de lijst van te beschermen panden.”</i></p>	
14.	St. Plechelmusplein 6 (voorheen Grootestraat 37)	ODZ00B648	17 mei 1984	<p>Fors pand van twee lagen met kap. Classicistisch in opzet en detaillering. Metselwerk met gepleisterde lisenen, lijsten en bekroningen. De later ingebrachte puien op de begane grond doorbreken opzet en detaillering.</p> <p>In 1873 werd op deze plaats het oude huis van Welbergen afgebroken en daar door het Rijk een gebouw geplaatst, dat in huur bij de gemeente dienst deed als eerste Rijks post- en telegraafkantoor. Tot omstreeks de eeuwwisseling bleef het bedrijf hierin gevestigd, daarna verhuisde het naar een nieuw gebouw aan de Steenstraat.</p>	

				<p>Het oude gebouw werd verder als woonhuis gebruikt door achtereenvolgens de familie H.P. Gelderman en de huisartsen A.G. de Bruijn, J. de Bruijn en R.J. Greeven. Vervolgens als winkel en thans als horecapand.</p> <p><i>“De gemeentelijke monumentencommissie is op grond van de plaats in de oorspronkelijke straatwand, de gevelbeëindiging, de hoogte en de gevelindeling, alsmede op grond van de overige genoemde kwaliteiten van oordeel, dat dit pand als zijnde beeldbepalend moet worden opgenomen in de lijst van te beschermen panden.”</i></p>	
15.	Havikstraat 2	ODZ00F2161	10 januari 2006	<p>Voormalige Heilig Hartschool.</p> <p>Waardering:</p> <p>Cultuurhistorisch: Oorspronkelijk opgericht als bewaarschool. Waardering: hoog.</p> <p>Architectuurhistorisch: Bestaat uit twee gedeelten: een deel uit het eerste kwart van de twintigste eeuw en een naoorlogs deel haaks daarop. Beide delen zijn voorbeelden van verzorgde schoolarchitectuur. waardering: hoog.</p> <p>Stedenbouwkundig/situationeel: Gebouw enigszins weggestopt omringd door ‘massieve’ nieuwbouw (winkelcentrum en kantoorgebouw). Waardering: redelijk.</p> <p>Gaafheid: Interieur bevat nog oorspronkelijke onderdelen: deurpartijen en vensters. Hoofdopzet (lokalen met gang) is bewaard gebleven. Aanpassingen van details aan buitengevels (zie foto's). Waardering: hoog.</p>	

			<p>Zeldzaamheid: Voor Oldenzaalse begrippen vrij gaaf schoolgebouw. Waardering: redelijk.</p> <p>Bakstenen pand op L-vormige grondslag. De noordelijke vleugel is het oudst en dateert van rond 1900 (of mogelijk iets later). In deze vleugel bevinden zich drie lokalen en een grote zaal die tegenwoordig als theaterruimte is ingericht. Terrazovloeren, deuren en vensters zijn grotendeels bewaard gebleven. Het tweede bouwdeel, waarin onder meer de entree is ondergebracht, dateert vermoedelijk uit de jaren '50 van de twintigste eeuw. Het tussenlid (waarin de conciërgeruimte zich bevindt) lijkt in latere jaren aan de straatzijde enigszins gewijzigd, gezien de verstoring in het metselwerk. In het jaren-'50-bouwdeel is onder meer een grote kantine te vinden. In deze ruimte zijn de oorspronkelijke stalen kozijnen nog aanwezig.</p>	
--	--	--	---	--

16.	Hofmeijerstraat 1-15	ODZ00B36 (1,3,5,7) ODZ00B82 (9,11) ODZ00B827 (13,15)	17 mei 1984	<p>Eenvoudige lage woningen van één laag met kap, voorzien van enkele dakkapellen. Ruime voortuin met hek van metselwerk penanten en smeedwerk. Door verhoogde ligging van het geheel wordt het straatprofiel goed 'vastgehouden'.</p> <p>In 1926 werden door het R.K. kerkbestuur van St. Plechelmus, in samenwerking met de St. Vincentiusvereniging acht nieuwe huisjes gebouwd aan de Hofmeyerstraat. Op de plaats van de vroegere armenwoningen; in 1843 door de heer Kistemaker gesticht.</p> <p>Door de nieuwbouw werden acht alleenwonende vrouwen aan een beter onderdak geholpen. Later zijn de vier meest westelijke woningen eigendom van de Kerkvoogdij van de Nederlands Hervormde gemeente en de vier oostelijke woningen aan particulieren verkocht.</p> <p>De situatie in 2011 is, dat in de twee westelijke woningen een religieus museum is gevestigd (1 en 3) en de oorspronkelijk vier westelijk woningen eigendom zijn van WBO Wonen en de oorspronkelijk vier oostelijke woningen twee woningen vormen in particulier eigendom.</p> <p><i>“De gemeentelijke monumentencommissie is, ondanks de afwijking van de oude structuur, van oordeel, dat op grond van de overige genoemde kwaliteiten, deze woningen met voortuinen, hek van metselwerk penanten en smeedwerk, in de</i></p>	
-----	----------------------	---	-------------	---	---

				<i>lijst van te beschermen panden moet(en) worden opgenomen.”</i>	
17.	Lyceumstraat 2b	ODZ00D1344	14 maart 2023 (besluit verzonden op 16 maart 2023)	<p>Voormalige 'Koningin des Vredesschool', thans basisschool 'Franciscusschool'. Het gebouw dateert uit 1921. De architect was Karel Lodewijk Croonen.</p> <p>Beschrijving <i>Exterieur</i></p> <p>Het gebouw kreeg twee bouwlagen en een samengesteld zadeldak met grijs gesmoorde tuile du nord dakpannen en houten bakgoten en keramische pironnen op de nokhoeken. De gevel is opgetrokken in donkerrode baksteen in Vlaams verband. Ter hoogte van de onder- en bovenzijde en tussendorpen van de vensters zijn gevelbrede sierbanden in geel metselwerk aangebracht. De staande vensters zijn voorzien van houten kozijnen en dito ramen. De houten kozijnen zijn origineel, maar vrijwel alle ramen zijn vervangen. De brede voorgevel van de school is symmetrisch ingedeeld met een hoger opgaande en brede middenas en ter weerszijden twee traveeën met elk drie vensterassen, gescheiden door lisenen. De hoofdingang bevindt zich in een lager entreegebouw of voorportaal met zadeldak midden tegen de voorgevel. Verdiept opgenomen dubbele deuren hebben een hoog halfroond bovenlicht en smalle staande vensters aan weerszijden. In de hoog opgaande middenas erachter zijn vijf verticale vensters aangebracht met glas-in-loodramen, aan de bovenzijde</p>	

			<p>voorzien van een rondboog met een tegeltableau in het een boogveld en tekst: “ R.K. Meisjes School – Koningin des Vredes”. Dit geveldeel wordt bekroond door een trapgevel met hardstenen deklijsten. De vensters op de begane grond zijn aan de bovenzijde ontlast door rondbogen, waarvan het boogveld is opgevuld met baksteen mozaïek in schaakbordpatroon. De vensters zijn voorzien van bruin geglazuurde afzaten en een waterlijst die over de hele gevel doorloopt. De vensters op de verdieping zijn voorzien van ongeglazuurde onderdorpels en lopen praktisch door tot de daklijst. De beide kopse gevels zijn blind. De indeling van de zijgevels van de achtervleugel is vrijwel gelijk aan de voorgevel alleen ontbreken de liseren en gaat een vensteras schuil achter een latere aanbouw of uitbreiding van de voorvleugel.</p> <p><i>Interieur</i></p> <p>De school heeft een centrale hal met aan weerszijden lokalen, die door gangen worden ontsloten. In het interieur zijn nog enkele waardevolle originele elementen aanwezig, waaronder houten deuren en inbouwkasten, de granitovloer op de verdieping en de kleurrijke glas-in-loodramen in de voorgevel.</p> <p>Waardering</p> <p><i>De Franciscusschool is van algemeen belang vanwege de architectuurhistorische, cultuurhistorische en stedenbouw-</i></p>	
--	--	--	--	--

				<p><i>kundige waarden, gaafheid en zeldzaamheid:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>De school is van architectuurhistorische waarde vanwege de consequente doorvoering van de architectonische elementen tot één geheel in volume, materiaalgebruik en detaillering.</i> • <i>De school is van architectuurhistorische waarde vanwege het belang voor het oeuvre van Karel Lodewijk Croonen in Oldenzaal.</i> • <i>Het interieur en exterieur weerspiegelen in hun typologie de oorspronkelijke functies.</i> • <i>De school is van cultuurhistorische waarde vanwege haar ontstaan als gevolg van de wet uit 1878 op Lager Onderwijs, het Scholenbouwbesluit uit 1880 en de herziening van de Lager Onderwijswet in 1920. Deze wet had tot gevolg dat er onder andere een reeks katholieke scholen gebouwd werd in Nederland.</i> • <i>De school is cultuurhistorisch van belang als voorbeeld van de nalatenschap van de zusters Franciscanessen in Oldenzaal, die een belangrijke rol hebben gespeeld in de geschiedenis van zorg en onderwijs in Oldenzaal.</i> • <i>Het complex is stedenbouwkundig van waarde vanwege de beeldbepalende ligging aan de Lyceumstraat, conform het Scholenbouwbesluit uit 1880 vrijstaand en een eind terug van de rooilijn, en door zijn volumewerking en architectonische verschijningsvorm.</i> • <i>De Franciscusschool is grotendeels gaaf</i> 	
--	--	--	--	---	--

				<p><i>in hoofdvorm, geleding, materiaalgebruik en detaillering. Vooral het aanzicht van de voorgevel is vrij gaaf.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>De school is een relatief zeldzaam voorbeeld van een voormalig katholiek kloosteronderwijs in de gemeente Oldenzaal.</i> 	
18.	Lyceumstraat 34, 36 en Sparstraat 146, 148, 150 en 152	ODZ00D449, ODZ00D1364 en ODZ00D1392.	14 maart 2023 (besluit verzonden op 16 maart 2023)	<p>Het Carmellyceum is gebouwd als kloosterschool. De architect was J.J.G. Zwanikken.</p> <p>Beschrijving <i>Exterieur</i></p> <p>Het Carmellyceum is in zakelijk expressionistische stijl gebouwd tussen 1925 en 1927. De school had in het oorspronkelijk ontwerp een U-vormige plattegrond, met daaraan een L-vormige vleugel de kapel en het woongedeelte van de paters. De twee delen worden visueel gescheiden door een imposante middenrisaliet. Het woongedeelte telt drie bouwlagen, het kloostergedeelte twee. Tegen de kapel staat een hogere vlakopgaande toren. Het hoofdgedeelte van de school, het klooster en de toren hebben een met leien (maasdekking) gedekt schilddak. De kapel heeft zadeldaken en een halfroond tentdak op de apsis. De daken zijn uitgevoerd zonder overstek, waardoor de gevel een zeer strak en zakelijk uiterlijk krijgt. Het kloosterdeel heeft nog de oorspronkelijke houten vensters met roedenverdeling. De kapel op de eerste verdieping is herkenbaar aan de spitsboogvensters met glas-in-loodramen. Het schoolgedeelte had oorspronkelijk grote vensters met roeden</p>	

			<p>aan de zuidzijde (lokalen) en kleinere roedenvensters aan de noordzijde (gang), deze zijn reeds vervangen of verdwenen. Het gebruikte bouwmateriaal is in kruisverband gemetseld baksteen.</p> <p>De oude hoofdingang bevindt zich in de middenrisaliet. De twee sculpturen naast het portaal zijn vervaardigd door August Falise (1895-1936). Ze stellen twee paters Karmelieten voor: links de humanistische dichter Baptista mantuanus (1447-1516) en rechts de historicus Johannes a Leydis (ca. 1440 - 1504). Boven het portaal staat in sierlijke letters de oude naam van de school: "Carmellyceum". Onder in de toren is de entree van het kloostergedeelte gesitueerd. Deze heeft nog de oorspronkelijke houten deur en een Mariabeeld boven de ingang.</p> <p><i>Interieur</i></p> <p>In het interieur zijn nog veel oorspronkelijke details, waaronder tegelvloeren, lambrisering in de hallen en trappenhuizen, houten trapleuningen en een houten zitgedeelte in het centrale trappenhuis. Het schoolgedeelte was oorspronkelijk een gangschool. De lokalen zijn gebouwd aan de straatkant en de gang ligt op het noorden. Tussen de gang en het lokaal bevonden zich vensters, waardoor extra daglicht de lokalen binnenkwam. Het fresco in het centrale trappenhuis is in 1948 geschilderd door Jan Schoemaker (1923 – 2017). Hij is zelf leerling geweest</p>	
--	--	--	--	--

			<p>aan het Carmellyceum. Vervolgens heeft hij zich gespecialiseerd in brandschilderen aan de Kunstacademie in Arnhem. Van 1968 tot 1984 heeft hij zich als tekenleraar verbonden aan het Carmellyceum. De kapel bevindt zich op de eerste verdieping tussen de school en het klooster. Deze heeft een open schip, een pseudo-transept en wordt in het oosten afgesloten door een halfronde apsis. Een groot open volume wordt verkregen door de toepassing van houten boogspanten. De in 1945 geplaatste glas in lood ramen in de kapel zijn ook vervaardigd door Jan Schoemaker.</p> <p>Waardering <i>Het Carmellyceum is van algemeen belang vanwege de architectuurhistorische, cultuurhistorische en stedenbouwkundige waarden, gaafheid en zeldzaamheid:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>De school is van stedenbouwkundig belang vanwege zijn beeldbepalende ligging in de Lyceumstraat. De school is conform het Scholenbouwbesluit een eind terug van de rooilijn gebouwd.</i> • <i>De school is van architectuurhistorische waarde vanwege de architectonische kwaliteit van het gebouw in de stijl van het zakelijk expressionisme, het zorgvuldige gebruik van het materiaal en de weloverwogen volumewerking en de zorgvuldige detaillering van onderdelen. Het hoofdgebouw is</i> 	
--	--	--	--	--

				<p><i>van hoge architectonische waarde vanwege de uitwerking in een robuuste versie van het zakelijk expressionisme.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <i>• De school is architectuurhistorisch van belang vanwege de plek in het oeuvre van de Nijmeegse architect J.J.G. Zwanikken.</i> <i>• De school is typologisch van belang vanwege de duidelijk afleesbare de opzet als gangschool en de indeling conform de Scholenwet.</i> <i>• De school is van cultuurhistorisch belang als voorbeeld van het nieuwe schooltype Lyceum en als voorbeeld van een kloosterschool in het katholieke Oldenzaal.</i> <i>• De gaafheid van de school uit zich doordat de hoofdvorm van de school nog herkenbaar aanwezig is, ondanks de aanbouw.</i> <i>• Elementen uit het oorspronkelijke interieur zijn nog op meerdere plaatsen aanwezig, zoals in de trappenhuisen, hallen en detaillering.</i> <i>• De school is een relatief zeldzaam voorbeeld van een voormalig lyceum in de gemeente Oldenzaal en een zeldzaam voorbeeld van architectuur in het zakelijke expressionisme. De school maakt onderdeel uit van het katholieke voortgezet onderwijs.</i> 	
--	--	--	--	--	--

				<p>Een gedeelte van het gebouw is beschermd, zie rood omlijnde gedeelte op de kaart hiernaast.</p>	 <p>Kaart waarop de begrenzing van de bescherming is ingetekend.</p>
19.	Marktstraat 2	ODZ00B423	17 mei 1984	<p>Hoekpand van twee lagen met kap in eenvoudige neoclassicistische opzet met hoofddriedeling en versierd met gepleisterde kolonnetten. Ingangspartij met stoep en dubbele deur. De bovenlichten met glas in lood.</p> <p><i>“De gemeentelijke monumentencommissie is op grond van de plaats in de oorspronkelijke pleinwand, de gevelbeëindiging, de hoogte en de gevelindeling, alsmede op grond van de overige genoemde kwaliteiten van oordeel, dat dit hoekpand als zijnde beeldbepalend moet worden opgenomen in de lijst van te beschermen panden.”</i></p>	

20.	Marktstraat 6	ODZ00B426	17 mei 1984	<p>Eenvoudig pand van één laag met kap voorzien van front als halsgevel met zware klassieke bekroning. geveldetailering met plint en hanenkammen. Het 'marmerpleisterwerk', de geblindeerde ramen en het donkere schilderwerk verstoren het gevelbeeld.</p> <p><i>"De gemeentelijke monumentencommissie is op grond van de plaats in de oorspronkelijke straatwand, de gevelbeëindiging, de hoogte en de gevelindeling, alsmede op grond van de overige genoemde kwaliteiten van oordeel, dat dit pand als zijnde beeldbepalend moet worden opgenomen in de lijst van te beschermen panden."</i></p>	
21.	Molenstraat 23/25	ODZ00C2838	10 januari 2006	<p>Verenigingsgebouw van de rooms-katholieke werkliedenvereniging St. Joseph, gebouwd naar ontwerp van de architect Elzinga in 1884. Het pand is gebouwd in een neorenaissance stijl en ligt in het centrum van Oldenzaal.</p> <p>Verdiepingloos pand, opgetrokken in rode machinale baksteen onder een met grijze Hollandse pannen gedekt zadeldak met op beide schouders zandstenen pinakels. Symmetrische voorgevel met middenrisaliet waarin een moderne entree geplaatst is. Aan weerszijden van het risaliet op de begane grond moderne vensters. Tussen begane grond en zolderverdieping uitgemetselde baksteendecoraties met boven de entree een natuurstenen blok onder een gepleisterde profiellijst. De geveltop is</p>	

			<p>ter plaatse van het risaliet voorzien van drie rondboogvormige vensters waartussen speklagen en aan weerszijden van de risaliet ronde vensters met glas-in-lood vullingen. Langs de dakrand is een natuurstenen klimmend keperboogfries aangebracht. De top met gepleisterd afdekplaten wordt gemarkeerd door een kroonlijst waarboven twee cartouches. Op het dak is een smeedijzeren hek en een kruis geplaatst. Aangebouwd, lager bouwdeel over twee verdiepingen opgemetseld in rode baksteen, eveneens onder een met grijze Hollandse pannen gedekt zadeldak met rechts een natuurstenen piron.</p> <p>Op de begane grond rechtgesloten dubbele deuren geflankeerd door rechtgesloten vensters waarboven vijf vensters allen onder een doorlopende gepleisterde latei. Op de verdieping drie vensters onder rondbogen met aanzetstenen. In de top een driehoekig venster en een klimmend gepleisterd keperboogfries langs de dakrand. Op de nok is een smeedijzeren hekje en een wijdwijzer met kruis geplaatst.</p> <p>Pui in 2002 gereconstrueerd naar oude situatie (hierbij verdween een pui met expressionistische baksteenornamentiek). Topgevel niet in oorspronkelijke toestand: huidige situatie dateert uit begin van de twintigste eeuw. De nieuwbouw is niet beschermd.</p> <p>Pand naar ontwerp van de architect Elzinga van algemeen belang vanwege de</p>	
--	--	--	--	--

				<p>cultuur-, architectuurhistorische en stedenbouwkundige waarden die tot uitdrukking komen in:</p> <ul style="list-style-type: none"> - De oorspronkelijke functie van verenigingsgebouw; - De neorenaissance bouwstijl; - De beeldbepalende ligging in het centrum. 	
22.	Molenstraat 29	ODZ00C2964	15 augustus 2006	<p>Helft van dubbel woonhuis tussen 1906 en 1909 gebouwd in een eclectische stijl. Het pand ligt op de hoek van de Molenstraat en de Haverstraat aan de rand van het centrum.</p> <p>De achtergevel heeft diverse aanbouwen die voor bescherming van ondergeschikt belang zijn.</p> <p>Dubbel woonhuis met verdieping opgemetseld in deels gepleisterde, deel geschilderde baksteen onder met holle en bolle pannen gedekte, afgeknotte schildaken met een kroonlijst op sierconsoles. Het rechter pand (nr. 31) is voorzien van gepleisterde speklagen, aanzetstenen, lisenen en plint. In de boogtrommels zijn bloemreliëfs aangebracht. Het linker pand is eveneens voorzien van deze details doch hier zijn ze bruin geschilderd en het metselwerk wit.</p> <p>Symmetrische voorgevel met hoekrisalieten voorzien van afgesneden hoeken op de begane grond waarin een smal venster geplaatst is. Tussen de centraal geplaatste entrees onder bovenlichten in portieken is een venster geplaatst. De hoekrisalieten zijn voorzien van een samengesteld venster onder een meer-</p>	

				<p>ruits bovenlicht op de begane grond en een balkon op sierconsoles met een balkondeur en een venster onder bovenlichten op de verdieping. Boven elk risaliet is een dakkapel geplaatst met een dubbel venster onder een gebogen fronton.</p> <p>In de linker zijgevel (W) zijn diverse vensters geplaatst en is een vijfhoekige serre aangebouwd voorzien van vensters onder meerroedige bovenlichten met daarop een balkon.</p> <p><i>Dubbelwoonhuis van algemeen belang vanwege de architectuurhistorische en stedenbouwkundige waarden die tot uitdrukking komen in:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>de bouwstijl met aan diverse stijlperiodes ontleende elementen;</i> - <i>de rijke detaillering;</i> - <i>de beeldbepalende hoeksituering aan de rand van het centrum.</i> 	
23.	Molenstraat 31	ODZ00C2905	15 augustus 2006	<p>Helft van dubbel woonhuis tussen 1906 en 1909 gebouwd in een eclectische stijl. Het pand ligt op de hoek van de Molenstraat en de Haverstraat aan de rand van het centrum.</p> <p>De achtergevel heeft diverse aanbouwen die voor bescherming van ondergeschikt belang zijn.</p> <p>Dubbel woonhuis met verdieping opgemetseld in deels gepleisterde, deel geschilderde baksteen onder met holle en bolle pannen gedekte, afgeknotte schildaken met een kroonlijst op sierconsoles. Het rechter pand (nr. 31) is voorzien van</p>	

			<p>gepleisterde speklagen, aanzetstenen, lisenen en plint. In de boogtrommels zijn bloemreliëfs aangebracht. Het linker pand is eveneens voorzien van deze details doch hier zijn ze bruin geschilderd en het metselwerk wit.</p> <p>Symmetrische voorgevel met hoekrisalieten voorzien van afgesnoten hoeken op de begane grond waarin een smal venster geplaatst is. Tussen de centraal geplaatste entrees onder bovenlichten in portieken is een venster geplaatst. De hoekrisalieten zijn voorzien van een samengesteld venster onder een meerruits bovenlicht op de begane grond en een balkon op sierconsoles met een balkondeur en een venster onder bovenlichten op de verdieping. Boven elk risaliet is een dakkapel geplaatst met een dubbel venster onder een gebogen fronton.</p> <p>In de linker zijgevel (W) zijn diverse vensters geplaatst en is een vijfhoekige serre aangebouwd voorzien van vensters onder meerroedige bovenlichten met daarop een balkon.</p> <p><i>Dubbelwoonhuis van algemeen belang vanwege de architectuurhistorische en stedenbouwkundige waarden die tot uitdrukking komen in:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>de bouwstijl met aan diverse stijlperiodes ontleende elementen;</i> - <i>de rijke detaillering;</i> - <i>de beeldbepalende hoeksituering aan de rand van het centrum.</i> 	
--	--	--	---	--

24.	St. Plechelmusplein 5	ODZ00B437	21 mei 1987	<p>Fors schoolgebouw van één laag met kap en plat; ingang met lisenen en klassieke bekroning; eenvoudige detaillering; gedenksteen in voorgevel.</p> <p>In 1886 gebouwd in opdracht van de gemeente. Architect J. Moll uit Hengelo. In 1940 is dakvenster in de voorgevel aangebracht.</p> <p>Oorspronkelijk zogenaamde Duitse school; vervolgens in gebruik als christelijke lagere school, ambachtsavondschoon, kantoor Openbare Werken, kleuterschool en school voor MDGO. Thans VVV/ANWB-vestiging.</p> <p><i>“De gemeentelijke monumentencommissie is op grond van de breedte, de hoogte en de functie van het pand, de relatie van het pand met de Plechelmusbasiliek en met het Plechelmusplein, alsmede op grond van architectonische, cultuurhistorische en emotionele waarden, (van oordeel dat) dit pand als zijnde beeldbepalend moet worden opgenomen in de lijst van te beschermen pand.”</i></p>	
-----	-----------------------	-----------	-------------	---	---

25.	St. Plechelmusplein 20 / Vinkenstraat 1 en 3	ODZ00B228	23 augustus 2011 Verzonden 27 septem- ber 2011	<p><u>Inleiding</u> In 1607 werd Philippus Rovenius (1574-1651) benoemd tot deken van het Plechelmuskapittel te Oldenzaal. Twintig jaar woonde en werkte hij in Oldenzaal. Omdat er een uitgebreide verzameling geschreven teksten en bronnen van hem bewaard is gebleven, kan met vrij grote zekerheid gezegd worden dat het bedoelde pand een kanunnikenhuis is geweest. In 1616 beschrijft hij namelijk negen woningen als bezit van het kapittel. Een van die kanunnikenhuizen stond vlak bij de kerk. Ook latere kadastrale gegevens bevestigen de functie van kanunnikenhuis. Al op de kaart van Johannes Blaeu van Oldenzaal uit 1626 is te zien dat het betreffende perceel bebouwd was. Ook is te zien dat het een evenwijdig aan de kerk liggen pand was, waarachter een haaks op het plein liggend pand gelegen is. In 1967 zijn de vensters in de zuid- en noordgevel gewijzigd en is de voorgevel, zo veel mogelijk naar oud model, herbouwd. In 1985 zijn in het zowel het zuidelijke als noordelijke dakvlak dakkapellen gemaakt, bij een functiewijziging van opslagruimte naar woonruimte van de zolderverdieping.</p> <p><u>Bescherming</u> De bescherming betreft de nog bestaande oorspronkelijke vorm en constructie van het pand.</p>	
-----	---	-----------	--	---	--

			<p><u>Beschrijving</u> Het woon/winkelhuis is opgetrokken vanuit een rechthoekige (iets taps toelopende) plattegrond met één bouwlaag en een zolder onder een met pannen gedekt zadeldak met wolfeind. De met rode nokvorsten gedekte nok loopt evenwijdig aan de straat. De zijgevels (noord en zuidzijde) zijn gemetseld, gepleisterd en wit geschilderd; de noordelijke zijgevel heeft een zwart geschilderde onderrand. De voorgevel is een afgeknotte klokgevel, beëindigd met kroonlijst, opgetrokken in witgeschilderde baksteen met zwart geschilderde onderrand. Het pand heeft geen plint. De voorgevel heeft twee rechthoekige vensters in de top. Deze hebben houten kozijnen met zesruits roedeverdeling, eronder een winkel deur met aan weerszijde etalageramen.</p> <p>Alle vensters op de begane grond zijn voorzien van houten etalagekozijnen zonder roedenverdeling en van zonneschermen. De langsgevel aan de straat is regelmatig ingedeeld met de etalagevensters. Helemaal links in de gevel zit de vernieuwde toegangsdeur voor de zolderverdieping. Het woonhuisgedeelte bevindt zich onder de kap, hiervoor zijn vijf dakkapellen in het dakschild gezet.</p> <p><u>Waardering</u> Het woon/winkelhuis aan het St. Plechelmusplein 20 is van algemeen architectuurhistorisch, stedenbouwkundig en cultuurhistorische belang:</p>	
--	--	--	---	--

				<ul style="list-style-type: none"> • De woning is cultuurhistorisch van belang vanwege de voormalige functie van kanunnikenhuis en directe relatie met de Plechelmusbasiliek. • De vrije en beeldbepalende ligging binnen het historische stadscentrum van Oldenzaal. • De gaafheid van de hoofdvorm; plattegrond en kap zijn in de loop der eeuwen nauwelijks gewijzigd. De gaafheid van de gevels is zeer laag; wijzigingen van de vensters hebben zowel het muurwerk als de aanblik van het pand behoorlijk aangetast. <p><u>Schematische waardering:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Cultuurhistorisch: zeer hoog; Het pand is een voorbeeld van een voormalig kanunnikenhuis dat hoorde bij het St. Plechelmuskapittel. Vooral de ligging direct naast de kerk bewijst de relatie van het pand met de kerk. Uit bronnen blijkt dat dit perceel al minstens sinds de 17^e eeuw bebouwd is geweest. • Architectuurhistorisch: redelijk; De vermoedelijk hoge ouderdom van de kern van het pand. • Stedenbouwkundig/situationeel: zeer hoog; Het pand heeft een nagenoeg vrije en beeldbepalende ligging binnen de historische stadsstructuur van het centrum van Oldenzaal. 	
--	--	--	--	---	--

				<ul style="list-style-type: none"> • Gaafheid: nihil; De gaafheid van de hoofdvorm is redelijk; kap en plattegrond zijn in de loop der eeuwen nauwelijks gewijzigd. De gaafheid van de gevels is zeer laag; wijzigingen van de vensters hebben zowel het muurwerk als de aanblik van het pand behoorlijk aangetast. • Zeldzaamheid: nihil; Het pand is qua type niet zeldzaam, ook de bouwstijl komt meer voor in het centrum van Oldenzaal. 	
26.	Poortstraat 70	ODZ00B987	17 mei 1984	<p>Voormalig theehuisje van metselwerk en pannendak, behoorde bij het "Croonenhuis", Paradijsstraat 2. In 1968 gerestaureerd en uitgebreid tot bungalow.</p> <p><i>"De gemeentelijke monumentencommissie is, in verband met de zeldzaamheid van dit in 1968 gerestaureerde theehuis, de relatie tot het aangrenzende rijksmonument en de ligging nabij andere beeldbepalende panden, van oordeel dat het moet worden opgenomen in de lijst van te beschermen panden."</i></p>	

27.	Spoorstraat 36	ODZ00D1114	17 augustus 2006	<p>Naar ontwerp van de architect Karel Muller liet de Oldenzaalse textielabrikant Gelderman in 1925 een kantoor/directiegebouw voor zijn firma bouwen. Het in verstrakte neorenaissancestijl vormgegeven, monumentale pand ligt aan de rand van het centrum van Oldenzaal aan een van de toegangswegen. In de jaren 80 van de twintigste eeuw is het pand uitgebreid. Deze uitbreiding is bij de in 2005 voltooide verbouwing en restauratie weer verwijderd en vervangen door een grotendeels onder maaiveldniveau gesitueerde achtervleugel. Deze uitbreiding komt niet voor bescherming in aanmerking.</p> <p>Op gedrukte H-vormige plattegrond opgetrokken tweelaags pand van rode machinale baksteen op hardstenen plint onder samengesteld schilddak met grijze Hollandse pannen. Het pand is voorzien van diverse samengestelde vensters, waaronder kruisvensters, met zandstenen kozijnen en glas-in-lood bovenlichten. Enkele vensterpartijen van de linkervleugel zijn bij de in 2005 voltooide restauratie van het gebouw naar beneden doorgetrokken (naar voorbeeld van de rechtere vleugel) zodat een overwegend symmetrische gevelindeling is ontstaan.</p> <p>Door de voorgevel wordt geleed door twee licht uitspringende zijvleugels. De nauwelijks geprononceerde middenrisaliet telt drie traveeën. De centraal geplaatste dubbele deur heeft een bovenlicht met</p>	
-----	----------------	------------	------------------	---	---

			<p>glas-in-lood-vulling en een zandstenen omlijsting. Voor het middenrisaliet bevindt zich een bordes van hardsteen.</p> <p>De eerst bouwlaag is voorzien van zandstenen speklagen, behalve de middenrisaliet, de overgang naar de tweede bouwlaag wordt gemarkeerd door een dubbele waterlijst. Onder de daklijst is een brede band van siermetselwerk aangebracht.</p> <p>Op regelmatige afstand van de gevels voorzien van in- en uitzwenkende geveltoppen met sierankers, afdekplaten en een pironbekroning. Tussen de geveltoppen zijn dakkapellen geplaatst met door leien gedekte schilddakjes.</p> <p>In het interieur zijn nog enkele elementen van het oorspronkelijke interieur bewaard gebleven, waaronder het trappenhuis met houden lambrisering en glas-in-lood vensters en de directiekamer met de oorspronkelijke betimmering en schouw.</p> <p>Vensterpartijen linker vleugel tijdens laatste restauratie aangepast (in historische vormen). Er is daarbij gestreefd naar zoveel mogelijk symmetrie t.o.v. de rechter vleugel). Bordes is aangepast. Aanbouw aan de achterzijde is gesloopt en vervangen door dieper gelegen aanbouw. In het interieur is het historische behang van de Geldermankamer door gekleurd stucwerk vervangen.</p> <p><i>Monumentaal kantoor annex directiegebouw naar ontwerp van de architect Karel Muller van algemeen belang vanwege de</i></p>	
--	--	--	---	--

				<p><i>cultuur- en architectuurhistorische en stedenbouwkundige waarden die tot uitdrukking komen in:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>de vormgeving in neorenaissancestijl, voorzien van karakteristieke natuurstenen en gepleisterde elementen;</i> - <i>de gaafheid van het exterieur;</i> - <i>de relatie met de voor Oldenzaal sociaaleconomisch waardevolle textielindustrie;</i> - <i>de beeldbepaalde situering aan de rand van het centrum.</i> 	
28.	Steenstraat 1	ODZ00B952	17 mei 1984	<p>Eenvoudig gebouw van één laag met kap uit eind 19e eeuw. Front met halsgevel en klassieke bekroning. Vormstukken ter plaatse van de goten. Eenvoudige indeling met hanenkammen boven de kozijnen. Entree met gepleisterde omlijsting. Bekend als vestiging van Piet Zoomers, voorheen boekhandel Verhaag.</p> <p><i>“De gemeentelijke monumentencommissie is op grond van de plaats in de oorspronkelijke straatwand, de gevelbeëindiging, de hoogte en de gevelindeling, alsmede op grond van de overige genoemde kwaliteiten van oordeel, dat dit pand als zijnde beeldbepalend moet worden opgenomen in de lijst van te beschermen panden.”</i></p>	

29.	Steenstraat 4	ODZ00B65	17 mei 1984	<p>Fors pand van twee lagen met een kap. Plastisch en rijk gedetailleerde voorgevel. Metselwerk met gepleisterde plinten, lijsten bekroningen, hoeklisenen en lateien. De lateien zijn voorzien van sluitstenen en met een ornament. Glas in lood in de bovenlichten van de ramen op de begane grond. Ingang terugliggend en geaccentueerd door pleisterwerk; de deur is voorzien van smeedwerk.</p> <p>Het pand is in het midden van de 19^e eeuw gebouwd als herenhuis. Een tijd is de begane grond ingericht geweest als kapsalon en winkel, deze wijziging heeft niet geleid tot verandering van de voorgevel.</p> <p><i>“De gemeentelijke monumentencommissie is op grond van de plaats in de oorspronkelijke straatwand, de gevelbeëindiging, de hoogte en de gevelindeling, alsmede op grond van de overige genoemde kwaliteiten van oordeel, dat dit pand als zijnde beeldbepalend moet worden opgenomen in de lijst van te beschermen panden.”</i></p>	
-----	---------------	----------	-------------	---	---

30.	Steenstraat 17	ODZ00B876	17 mei 1984	<p>Fors pand met twee lagen met kap. Het pand is voorzien van pleisterwerk, banden, sierlijsten en plinten. Reeds in 1885 was in dit pand een hotel gevestigd. Het pand is in de loop der tijd diverse keren verbouwd. Thans is vooral de in het straatbeeld vooruitgeschoven voorgevel beeldbepalend.</p> <p><i>“De gemeentelijke monumentencommissie is op grond van de plaats van de voorgevel in de oorspronkelijke straatwand, de gevelbeëindiging, de hoogte en de gevelindeling van de voorgevel van mening, dat dit pand – met name vanwege de voorgevel – als zijnde beeldbepalend moet worden opgenomen in de lijst van te beschermen panden.”</i></p>	
31.	Steenstraat 22	ODZ00B908	17 mei 1984	<p>Eenvoudig pand uit de tweede helft 19e eeuw van één laag met kap, voorzien van rechthoekig front in twee lagen met op de hoeken gepleisterde lisenen. Glas in lood in de bovenramen, waarin de naam is opgenomen.</p> <p><i>“De gemeentelijke monumentencommissie is op grond van de plaats in de oorspronkelijke straatwand, de gevelbeëindiging, de hoogte en de gevelindeling, alsmede op grond van de overige genoemde kwaliteiten van oordeel, dat dit pand als zijnde beeldbepalend moet worden opgenomen in de lijst van te beschermen panden.”</i></p>	

32.	Steenstraat (voorheen 28 en 28a) nu genummerd 28	ODZ00B46	17 mei 1984	<p>Fors pand van twee lagen met kap en plat dak uit tweede helft 19^e eeuw. Hoofddriedeling, in het midden van de ingang met stoep en dubbele deuren.</p> <p>In de sluitsteen van de boog boven de ingang een voorstelling van de wassende maan. De beide vleugels in eenvoudig metselwerk met gebogen hanenkammen en gepleisterde gedetailleerde hoeklisenen en lijsten.</p> <p><i>“De gemeentelijke monumentencommissie is op grond van de plaats in de oorspronkelijke straatwand, de gevelbeëindiging, de hoogte en de gevelindeling, alsmede op grond van de overige genoemde kwaliteiten van oordeel, dat dit pand als zijnde beeldbepalend moet worden opgenomen in de lijst van te beschermen panden.”</i></p>	
33.	Steenstraat (voorheen 30 (+32)) nu genummerd 28	ODZ00B45	17 mei 1984	<p>Fors pand van twee lagen met kap en klassieke indeling. Eenvoudige en stijlvolle detaillering met hoeklisenen en lijsten. Op de begane grond de kozijnen beëindigd met tudorbogen. De lateien zijn uitgevoerd in vormbaksteen. In de bovenlichten fraai glas-in-loodwerk.</p> <p>In 1863 werd er een woonhuis met apotheek gebouwd op de plaats van het was- en koetshuis, behorende tot een oude behuizing die reeds van 1705 in het bezit was van de familie Nieuwenhuis, toen zij door Jan Nieuwenhuis werd gekocht. Voordien was er een brouwerij in gevestigd, de “De Halve Maan” heette. Deze</p>	

				<p>naam, behorende bij het pand, werd lang door de apotheek gevoerd.</p> <p><i>“De gemeentelijke monumentencommissie is op grond van de plaats in de oorspronkelijke straatwand, de gevelbeëindiging, de hoogte en de gevelindeling, alsmede op grond van de overige genoemde kwaliteiten van oordeel, dat dit pand als zijnde beeldbepalend moet worden opgenomen in de lijst van te beschermen panden.”</i></p>	
34.	Steenstraat 56	ODZ00D198	24 maart 1988	<p>Groot markant pand, bestaande uit twee bouwlagen, met forse kap. Gevarieerde gevelindeling met lateien boven de vensters en erkeruitbouw op eerste verdieping. Vrijstaand gelegen in de rooilijn aan de Steenstraat.</p> <p>Bouwjaar 1917; als woonhuis met stalling vergund op 4 september 1915. Opdrachtgever P. Mulder; architect K. Croonen.</p> <p>Verbouwingen: 1948: A. van Schoot: verwarmingskelder, garage-ingang en badkamer. 1956: inrichting als kantoorruimte door Rijks gebouwdienst.</p> <p>Later door bouwvereniging verbouwd tot wooneenheden. Vervolgens verkocht aan makelaar en 2010 in gebruik als make-laardij.</p> <p><i>De (monumenten)commissie heeft bij haar besluitvorming de volgende argumenten voor plaatsing op de monumentenlijst gehanteerd:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Het pand staat in de oude rooilijn;</i> - <i>Het pand wordt als beeldonder-</i> 	

				<p><i>steunend gezien c.q. de relatie met de andere panden wordt gewaardeerd;</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Het pand heeft cultuurhistorisch en emotionele waarde voor Oldenzaal;</i> <p><i>De commissie laat hierbij aantekenen dat de inrijpoort met pilaren onderdeel dient uit te maken van het monument.</i></p> <p>Conform besloten door gemeenteraad 24 maart 1988.</p>	
--	--	--	--	---	--

Ingetrokken besluiten:

-.	Enschedesestraat 175	ODZ00F223 2	<p>14 juni 2011</p> <p>(bekendgemaakt 20 juni 2011; publicatie KOM 28 juni 2011)</p> <p>Besluit ingetrokken op 8 januari 2013; bekendgemaakt 16 januari 2013)</p>	<p><u>Inleiding</u></p> <p>Het object betreft een oud machinehuis en een schoorsteenpijp op ruime kavel gebouwd voor houthagerij De Volharding. Het is de laatste bewaard gebleven schoorsteenpijp in Oldenzaal.</p> <p><u>Bescherming</u></p> <p>De bescherming betreft de beide elementen van de oorspronkelijke houthagerij, te weten het oude machinehuis en de schoorsteenpijp.</p> <p><u>Omschrijving</u></p> <p>Bakstenen eenlaags gebouw onder gedrukt zadeldak met schoorsteenpijp ten oosten. Geheel bezit een bij uitstel functioneel-industrieel karakter, dat niet is aangetast. Intern is de spantstructuur goed bewaard gebleven. Twee doorgangen naar een inmiddels verdwenen bouwwerk zijn dichtgezet. Al het houtwerk (in casu</p>	
----	----------------------	----------------	--	--	--

			<p>de dubbele deuren in de voorgevel) is in latere tijd vernieuwd: profilering is hierop nauwelijks aanwezig. De vensters in de zijgevel zijn authentiek. In de schoorsteenbasis is de stookopening bewaard gebleven. Schoorsteen vormt een markant element, ook in het stadsgezicht. Verkeert grotendeels in redelijke staat, de top verkeert in slechte toestand. Het machinehuis bevindt zich in redelijke staat, er zijn echter wel wat zettingsscheuren in de rechtergevel en voegwerk is slecht. De waterput is niet waterdicht en heeft scheuren, voegwerk aan de binnenzijde is in slechte staat.</p> <p><u>Waardering</u> De cultuurhistorische waarde van het pand is zeer hoog: het is het restant van houtindustrie in Oldenzaal, voorheen gemeente Losser.</p> <p>Ook de stedenbouwkundige/situationele waarde is zeer hoog te noemen: de pijp is een markant element in het silhouet van de stad. Geheel gesitueerd op een terrein met een open en groen karakter. (Nog steeds als industrieel gebied in gebruik). Op zeldzaamheidswaarde scoort het object zeer hoog: in de gemeente Oldenzaal zijn geen andere schoorsteenpijpen en machinehuizen overgebleven.</p> <p>Ook op gaafheid scoort het object zeer hoog: het is een structureel gaaf geheel, zowel intern als extern. Er zijn geen latere openingen en dergelijke.</p> <p>De architectuurhistorische waarde is</p>	
--	--	--	--	--

				hoog: het is een voorbeeld van eenvoudige utiliteitsbouw met enkele decoratieve details.	
--	--	--	--	--	--